

Checklijst voor het duurzaam handelen van kerkelijke gemeenten

samengesteld door de Werkgroep Gerechtigheid, Vrede en Heelheid van de Schepping van de Evangelische Broedergemeente, juli 2017 / herzien feb. 2019

Als christenen zijn wij ervan overtuigd dat de wereld waarin wij leven Gods goede schepping is. God heeft ons mensen de verantwoordelijkheid voor zijn schepping toevertrouwd. Als christenen kunnen wij daarom niet eenvoudig toezien hoe rooibouw gepleegd wordt op de natuurlijke bronnen van de aarde en hoe de schepping vernield wordt. Het behoort bij ons geloof om zich in te zetten voor de duurzaamheid van de schepping. En wij kunnen als individuen en gemeenten iets tastbaars doen door ons gedrag te toetsen en te veranderen.

In het kerkelijk landschap bestaan verschillende ideeën en initiatieven met dit doel. In Nederland zijn het er drie die kerkelijke gemeenten adviseren, ondersteunen en motiveren om duurzaam te handelen: Het initiatief Groene Kerken (www.groenekerken.nl), de Stichting A Rocha (www.hartvoordeschepping.arochoa.nl) en Micha Nederland (www.michanederland.nl). Op hun websites kan materiaal gedownload worden. Aan te bevelen is het startpakket van Groene Kerken waar gemeenten geattendeerd worden op mogelijkheden om praktisch duurzaam te handelen. Het kan gedownload worden onder <https://www.groenekerken.nl/de-actie/startpakket/>. Een persoonlijke checklijst biedt Micha Nederland onder <http://www.michanederland.nl/wp-content/uploads/2016/06/Duurzame-bucketlist.pdf> aan.

Met de volgende checklijst beogen wij om broeders en zusters binnen onze gemeenten bewust te maken en aan het denken te zetten. De genoemde punten zijn maar voorbeelden die in een groot aantal gemeenten een rol spelen. Uiteraard zijn niet alle punten in alle gemeenten van toepassing. Enkele punten zijn vrij makkelijk, andere pas op termijn te verwezenlijken. Het meest belangrijke is om in de gemeenten een bewustzijn te creëren voor de intenties en de doelstelling en om gezamenlijk op weg te gaan. Met de checklijst willen we een gesprek op gang brengen over de vraag hoe ons gemeentelven duurzamer kan worden.

Wij adviseren daarom de checklijst niet alleen in een werkgroep of in de Oudstenraad te bespreken maar zo veel gemeenteleden als mogelijk te betrekken. De gehele gemeente kan bij een speciale dienst op de vraag geattendeerd worden. Om op langere termijn iets aan duurzaamheid te doen en om te controleren of beslissingen daadwerkelijk uitgevoerd worden, is het zinvol om een werkgroep in het leven te roepen die continue aan dit onderwerp werkt. De verschillende punten in de lijst zijn als doelstellingen geformuleerd. Het is goed om zich als gemeente doelen te stellen die tastbaar, realistisch en controleerbaar zijn.

Oudstenraden en gemeenten hebben veel financiële verplichtingen. Het is begrijpelijk als ze afwijzend reageren tegen alles wat extra geld kost. Veel van de aanbevolen acties kosten inderdaad geld. Haalt u zich echter voor ogen: Een aantal van de aanschaffingen leveren geld op door b.v. op energie te bezuinigen. En indien wij niet duurzaam leven, laten we gewoon toekomstige generaties en de schepping voor onze zuinigheid en kortzichtigheid betalen. In vergelijking met de kosten die onze kleinkinderen moeten betalen is wat wij nu meer moeten uitgeven gering.

In het gemeentekantoor

- Wij gebruiken recycling papier en kopen geen materiaal zonder een keurmerk van duurzaamheid zoals Blauer Engel of FSC. (Op <https://keurmerken.milieucentraal.nl/overzicht/papier/> kunnen de keurmerken bekeken en vergeleken worden.)
- Bij het kopen van ICT apparatuur letten wij op de zegels TCO of Blauer Engel en op de houdbaarheid. Kan de apparatuur indien er later behoefte daartoe bestaat, uitgebreid en aan de behoeften aangepast worden? Wij kopen de apparatuur in de regio om lange transportwegen te vermijden. Zie ook: <https://www.hivos.nl/campagnes/100-procent-groene-ict/>
- Wij drukken dubbelzijdig en controleren altijd vooraf hoeveel kopieën wij daadwerkelijk nodig hebben.
- Wij zien af van het wekelijkse drukken van liturgieën voor diensten en zoeken naar andere mogelijkheden (b.v. gebruik van gezangboeken, gebruik van een beamer).
- Uitnodigingen en notulen versturen wij per e-mail.
- Medewerkers en vrijwilligers van de gemeente houden zich op de hoogte van ontwikkelingen bij de eco-faire aanschaffing.

Smakelijk eten en drinken

- Wij schenken biologische en faire koffie / thee bij vergaderingen, bijeenkomsten en na de dienst
- Bij de viering van het Avondmaal letten wij erop dat wijn, druivensap, ouwels en brood uit biologische en / of faire productie komen
- De sap die wij aanbieden is bio-fair en / of regionaal geproduceerd
- Als we water aanbieden geven wij de voorkeur aan water uit de kraan
- Bij mineraalwater letten we op de afkomst (waar wordt gebotteld?) en kopen zo mogelijk niet in plastic flessen, maar in glas
- Broodjes en brood zijn bij voorkeur biologisch, evenals beleg (boter, kaas, worst etc.)
- Wij verminderen worst en vlees bij de maaltijden en letten bij het kopen van vleeswaren op biologische kwaliteit en regionale herkomst
- Als we lunch aanbieden, bieden we steeds vaker vegetarisch aan
- Kadotjes of attenties voor gasten, sprekers etc. kopen wij regionaal of in de Wereldwinkel (respectievelijk Moravian Merchandise)
- Bij het aanschaffen van gereedschap voor de keuken letten wij erop dat de apparatuur zuinig energie gebruikt en in de behoeften voorziet
- Wij gebruiken geen wegwerp plastic bekertjes, kopjes en borden, maar vaatwerk dat hergebruikt kan worden – ook bij grotere evenementen
- Wij zetten glazen en dozen klaar om bij maaltijden op feesten enz. de mensen aan het eind mee te kunnen geven wat over is

Gemeente onderweg – mobiliteit

- Medewerkers en vrijwilligers gebruiken zo veel mogelijk de fiets of openbaar vervoer
- ook gemeenteleden worden aangemoedigd om de fiets of openbaar vervoer te gebruiken

- wij helpen de gemeenteleden om afspraken te maken zodat mensen gezamenlijk naar diensten en evenementen reizen en niet ieder zijn / haar eigen auto gebruikt
- Wij bieden voor bejaarde en gehandicapte gemeenteleden een vervoersdienst naar onze diensten aan
- besprekingen of kleine conferenties houden we indien mogelijk ook via skype om niet te hoeven reizen
- Als er gevlogen wordt compenseren wij de schade voor het klimaat door projecten te ondersteunen die milieu en natuur op het oog hebben (b.v. herbebossing). Dit kan via de zendingsorganisaties van de EBG (zoals ZZg) gebeuren. De CO2 uitstoot kan op <https://www.hivos.nl/co2-calculator/> berekend worden.

Binnen en buiten

- Voor de versiering van de kerk en kerkelijke ruimten gebruiken wij bloemen en takken die in de regio gegroeid zijn en kopen naar seizoen. Of wij kopen bloemen die fair gehandeld zijn. (Zie hiervoor <https://www.smallchangebigdeal.nl/> ; een lijst van samenwerkende duurzame bloemisten vindt u onder <https://www.duurzamebloemisten.nl/>)
- Wij gebruiken geen bijtende, scherpe en ontsmettende schoonmaakmiddelen die voor de gezondheid schadelijk zijn. In plaats daarvan nemen wij bij voorkeur middelen die milieuvriendelijk zijn, b.v. vaatwasmiddel, schuurpoeder en afbreekbare middelen op azijn of citroenbasis. Voor keurmerken van schoonmaakmiddelen zie https://keurmerken.milieucentraal.nl/overzicht/schoonmaakmiddelen/keurmerk-bedrijfslogo-informatiologo-overig/?sortfield=beoordeling_algemeen_sort We gaan er zuinig mee om.
- Ons WC-papier draagt het keurmerk van Blauer Engel e.d.
- Wij doen aan afvalscheiding en zorgen ervoor dat in onze gebouwen verschillende vuilnisbakken voor glas, plastic en papier staan. Informatie onder: <https://www.afvalscheidingswijzer.nl/>
- Wij adviseren de mensen om bij m.b.t. begrafenissen op duurzaamheid te letten. We bevelen duurzame grafstenen aan uit Europese productie of uit faire handel. Meer informatie rond de uitvaart is te verkrijgen op http://www.groene-uitvaart.nl/page_1764.html
- Eigen begraafplaatsen, tuinen en groene veldjes rondom de kerkelijke gebouwen beplanten wij zo dat zij de biologische diversiteit dienen. Wij onderhouden planten milieuvriendelijk.

Energie

- Onze gebouwen gebruiken groene energie. Wij vinden meer informatie en tips b.v. op <https://www.hier.nu/groene-stroom-checker>
- Wij gebruiken verlichting die zuinig op energie is zoals LED lampen of andere lampen die met de Europese label A++ of A+ gekenmerkt zijn.
- Wij ontwikkelen een strategie bij het verwarmen van onze gebouwen zodat de verwarming niet aan blijft staan, maar de gebouwen ook niet helemaal koud worden en de kosten voor de verwarming verminderd kunnen worden. Wij maken gebruik van elektronische temperatuurregeling.
- Wij luchten de ruimtes door de ramen helemaal wijd open te maken, kort en krachtig.
- Bij de verbouwing of renovatie van onze gebouwen geven wij hoge prioriteit aan de energie efficiëntie (b.v. bij de vervanging van verwarmingsinstallaties investeren wij in hoog rendement ketels en pompen)
- Onze website wordt door een hoster onderhouden die groene energie gebruikt (<https://www.hivos.nl/campagnes/100-procent-groene-ict/>)

Bewustzijn creëren voor de ene wereld

- Wij organiseren regelmatig bijeenkomsten die de gemeenteleden attenderen op de noodzakelijkheid van verandering van hun levensstijl en die hun helpen om een duurzaam gedrag te ontwikkelen
- Wij vieren jaarlijks de Dag voor de Schepping (in september) en maken gebruik van andere diensten om op het behoud van de schepping te wijzen
- Vragen die betrekking op de samenleving en de onderwerpen van de ene wereld hebben, komen in onze diensten regelmatig aan de orde.
- Onze partnerschappen met andere gemeenten in Europa, onze relaties met Suriname en met de wereldwijde Uniteit onderhouden wij door regelmatige contacten en acties.

Het lukt niet alleen: samen werken met anderen

- Wij openen onze kerkelijke ruimten voor initiatieven en groepen in de omgeving die maatschappelijk betrokken zijn
- Wij stellen onze ruimten ter beschikking aan sociaal zwakke groepen
- Wij ondersteunen lokale en regionale initiatieven en acties met betrekking tot gerechtigheid, vrede en de heiligheid van de schepping, en werken met hen samen
- De samenwerking met de zendingsorganisaties van de EBG zoals het Zeister Zendingsgenootschap heeft hoge prioriteit voor ons
- Wij verkopen regelmatig producten van Moravian Merchandise of producten uit de Wereldwinkel waarmee wij samen werken.

Deze lijst is uiteraard niet compleet. Toevoegingen zien wij graag. Wij zijn dankbaar voor alle vragen, ideeën en opmerkingen. Graag aan Christoph Reichel sturen: reichel@bg-badboll.de

Als u zich bezig gehouden hebt met deze lijst zouden wij het op prijs stellen als u ons even informeert hoe u dit hebt gedaan en wat het resultaat daarvan is.